

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 08-1520/3
Podgorica, 8. jul 2015. godine

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	4. IX 20 15 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	26-1/15-5
VEZA:	
EPA:	907 XXV
SKRAĆENICA:	Prilog

Crna Gora
MINISTARSTVO PROSVJETE

Broj 022-6/2015-1

Podgorica, 31 08 2015 god.

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 25. juna 2015. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NACIONALNIM STRUČNIM KVALIFIKACIJAMA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su mr **PREDRAG BOŠKOVIĆ**, ministar prosvjete i **MUBERA KURPEJOVIĆ**, pomoćnik ministra.

PREDSJEDNIK
Milo Đukanović, s.r.

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NACIONALNIM STRUČNIM
KVALIFIKACIJAMA

Član 1

U Zakonu o nacionalnim stručnim kvalifikacijama ("Službeni list CG", broj 80/08) u članu 2 riječ "kompetencijama" zamjenjuje se riječima: "standardu kvalifikacije".

Član 2

Član 3 mijenja se i glasi:

"Stručna kvalifikacija do nivoa visokog obrazovanja stiče se:

- završetkom modula kada je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu više standarda zanimanja;
- provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon završetka programa obrazovanja odraslih u skladu sa Ispitnim katalogom;
- direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija u skladu sa Ispitnim katalogom.

Sticanjem stručne kvalifikacije iz stava 1 ovog člana ne stiče se nivo obrazovanja.

Stručna kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja stiče se provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon posebnog programa usavršavanja, u skladu sa aktom ustanove visokog obrazovanja.

Stručne kvalifikacije iz stava 1 al. 2 i 3 ovog člana stiču se na način i po postupku koji je utvrđen ovim zakonom i mogu se priznati u postupku sticanja nivoa obrazovanja u skladu obrazovnim programom.

Druge kvalifikacije stiču se u skladu sa posebnim propisom."

Član 3

Član 5 mijenja se i glasi:

„Obim i isprave

Član 5

Stručna kvalifikacija se određuje u obimu od 6 do 119 CSPK-a.

Ključna vještina se određuje u obimu od 1 do 5 CSPK-a.

Stručne kvalifikacije iz člana 3 ovog zakona dokazuju se javnom ispravom - sertifikatom o stečenoj stručnoj kvalifikaciji (u daljem tekstu: sertifikat).

Ključna vještina dokazuje se javnom ispravom-potvrdom o stečenoj ključnoj vještini.

Dio stečene stručne kvalifikacije dokazuje se javnom ispravom-potvrdom o stečenom dijelu stručne kvalifikacije."

Član 4

Član 6 mijenja se i glasi:

"Završetkom svih modula javno važećeg obrazovnog programa i polaganjem ispita propisanog za njegov završetak stiče se odgovarajući nivo obrazovanja.

Ako je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu jednog standarda zanimanja ne može se steći stručna kvalifikacija."

Član 5

Poslije člana 6 dodaje se novi član koji glasi:

„Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6a

Svi izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu."

Član 6

U članu 7 tač. 2 i 3 mijenjaju se i glase:

"2) standard zanimanja je dokument koji sadrži poslove u zanimanju;

3) standard kvalifikacije je dokument koji sadrži ishode učenja za određenu kvalifikaciju i kreditnu vrijednost kvalifikacije;"

Tačka 11 mijenja se i glasi:

"11) kredit izražava obim kvalifikacije i određuje se sa 25 časova rada koje je potrebno uložiti radi dostizanja ishoda učenja određenih standardom kvalifikacije;"

Tačka 12 mijenja se i glasi:

"12) kvalifikacija je formalni ishod ocjenjivanja i vrednovanja koja se stiče kada nadležna ustanova utvrdi da je lice dostiglo ishode učenja u skladu sa propisanim standardima;"

U tački 17 riječi: "donosi, odnosno odobrava ministarstvo nadležno za poslove prosvjete" zamjenjuju se riječima: "donosi organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo);"

U tački 18 riječi: "organizator obrazovanja" zamjenjuju se riječima: "organizator obrazovanja odraslih;"

Tačka 19 briše se.

Tač. 23 i 24 mijenjaju se i glase:

"23) modul je zaokruženi i povezani set učenja sa definisanim brojem kredita koji može biti pojedinačni ili u vezi sa drugim modulima i predstavlja dio obrazovnog programa, odnosno programa obrazovanja;

24) Ispitni katalog je dokument urađen na osnovu standarda kvalifikacije, u skladu sa utvrđenom metodologijom koju donosi Nacionalni savjet za obrazovanje i predstavlja osnov za postupak sticanja stručne kvalifikacije;”.

Dosadašnje tač. 20 do 28 postaju tač. 19 do 27.

Član 7

U članu 8 stav 1 poslije riječi ”obrazovanje” briše se tačka i dodaju riječi : ”(u daljem tekstu : Centar)”.

Stav 2 briše se.

Član 8

U članu 9 stav 1 poslije riječi “kompetencija” umjesto zareza stavlja se tačka, a riječi: “odnosno priznavanja inostranog sertifikata” brišu se.

U stavu 2 poslije riječi “provjere” umjesto zareza stavlja se tačka, a riječi: “odnosno priznavanja inostranog sertifikata” brišu se.

Stav 3 mijenja se i glasi:

”Ispitne kataloge iz st. 1 i 2 ovog člana donosi Nacionalni Savjet za obrazovanje (u daljem tekstu: Savjet) na prijedlog Centra .”

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

” Ispitni katalozi objavljuju se na veb sajtu Savjeta i Centra.”

Član 9

U članu 10 stav 1 riječi: ”organizator provjere” zamjenjuju se riječima: ”organizator obrazovanja odraslih (u daljem tekstu:organizator obrazovanja).”

Član 10

Poslije člana 11 dodaje se novo poglavlje i dva nova člana koji glase:

“IIA EUROPASS DOKUMENTI

Europass

Član 11a

Europass predstavlja skup obrazaca koji imaju za cilj razumljivost kvalifikacija i vještina stečenih u formalnom i neformalnom obrazovanju koje promovišu doživotno obrazovanje i mobilnost lica.

Europass je zasnovan na osnovnom modelu koji je utvrđen za jedinstveni evropski prostor.

Europass dokumenti

Član 11b

Europass čine dokumenti:

1)Europass dopuna sertifikatu;

2)Europass dopuna diplomi (Supplement);

3)Europass mobilnost;

4)Europass jezički portfolio; i

5)Europass biografija (CV).

Dokumente iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana popunjava ustanova iz oblasti obrazovanja ili druga ustanova.

Dokumente iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana popunjava imalac dokumenta.

Sadržaj i obrazac dokumenata iz stava 1 ovog člana, kao i način njihovog popunjavanja propisuje Ministarstvo.

Koordinaciju u vezi sa primjenom Europass dokumenata obavlja Ministarstvo.”

Član 11

Poslije člana 12 dodaje se novi član koji glasi:

“Pravo na sticanje stručne kvalifikacije

Član 12a

Pravo na sticanje stručne kvalifikacije ima crnogorski državljanin i lice koje ima status stranca u skladu sa posebnim propisom.”

Član 12

U članu 13 stav 2 riječi: “ministarstvo nadležno za poslove rada” zamjenjuju se riječima: “organizator obrazovanja”.

Stav 3 mijenja se i glasi:

“U postupku priznavanja inostranog sertifikata donosi se rješenje u roku od dva mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.”

Poslije stava 3 dodaju se tri nova stava koja glase:

“Rješenje o priznavanju inostranog sertifikata donosi organizator obrazovanja na prijedlog Komisije, koju obrazuje organizator obrazovanja od licenciranih ispitivača u skladu sa ovim zakonom.

Rješenje iz stava 3 ovog člana je konačno.

Priznavanje inostranih sertifikata u oblasti visokog obrazovanja vrši ustanova visokog obrazovanja u skladu sa svojim aktom”.

Član 13

U članu 14 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

“1)validnost i vjerodostojnost inostranog sertifikata;”.

U stavu 2 riječi: “ministarstvo nadležno za poslove rada “ zamjenjuju se riječju “Ministarstvo”.

Član 14

U članu 16 stav 1 mijenja se i glasi:

“Ministarstvo i Centar informišu i savjetuju lice o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, odnosno priznavanju inostranih sertifikata.”

U stavu 2 riječi: “Centar za stručno obrazovanje” zamjenjuju se riječju “Centar”.

Član 15

U članu 18 stav 2 riječi: “Ispitnog centra” zamjenjuju se riječima: “organizatora obrazovanja”.

Član 16

Član 19 mijenja se i glasi:

“Postupak za sticanje stručne kvalifikacije, odnosno priznavanje inostranog sertifikata pokreće se zahtjevom.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana kandidat podnosi organizatoru obrazovanja, odnosno ustanovi visokog obrazovanja.”

Član 17

U članu 20 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

“Komisiju obrazuje organizator obrazovanja od licenciranih ispitivača sa liste ispitivača.”

Stav 4 mijenja se i glasi:

“Način i postupak provjere znanja vještina i kompetencija u postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i sastav, način rada i druga pitanja od značaja za rad komisije propisuje Ministarstvo.”

Dosadašnji st. 2 ,3 i 4 postaju st. 3, 4 i 5.

Član 18

U članu 22 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“Licenca za rad ispitivača ne može se izdati licu koje je zaposleno u Ministarstvu, Centru ili Ispitnom centru.”

U stavu 3 riječi: “tri godine” zamjenjuju se riječima: “pet godina”.

Stav 5 mijenja se i glasi:

“Obuku lica za ispitivače vrši Ispitni centar na osnovu javnog poziva.”

Dosadašnji st. 3,4 i 5 postaju st. 4,5 i 6.

Član 19

U članu 24 stav 1 riječi: “Ispitni centar kod organizatora provjere” zamjenjuju se riječima: “organizator obrazovanja”.

Stav 2 briše se.

Član 20

U članu 25 stav 2 briše se.

Član 21

Član 26 mijenja se i glasi:

“Izdavanje sertifikata

Član 26

Kandidatu koji je uspješno završio ispit organizator obrazovanja izdaje sertifikat. Oblik i sadržaj sertifikata propisuje Ministarstvo.”

Član 22

Član 27 briše se.

Član 23

Član 28 mijenja se i glasi:

“Kandidat koji stiče stručnu kvalifikaciju ima pravo prigovora na utvrđeni uspjeh na ispitu u roku od tri dana od dana saopštavanja uspjeha.

Prigovor se podnosi organizatoru obrazovanja koji obrazuje Komisiju za prigovor od ispitivača sa liste licenciranih ispitivača.

U Komisiju za prigovor ne može biti imenovan ispitivač koji je učestvovao u prethodnoj provjeri.

Komisija iz stava 2 ovog člana utvrdiće ocjenu ili izvršiti ponovnu provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije.

Odluka Komisije za prigovor je konačna i protiv nje se ne može voditi upravni spor.”

Član 24

Poslije člana 28 dodaje se novi član koji glasi:

“Izuzetak za sticanje odnosno priznavanje

Član 28a

Poslove za sticanje stručne kvalifikacije, odnosno postupak priznavanja inostranih sertifikata za koje nema licenciranog organizatora obrazovanja vrši Centar, u skladu sa ovim zakonom.”

Član 25

U članu 31 stav 3 mijenja se i glasi:

“Odluku o visini stvarnih troškova iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.”

Član 26

Član 32 mijenja se i glasi:

"U postupku sticanja stručne kvalifikacije ili priznavanja inostranih sertifikata vodi se evidencija:

- 1) standarda zanimanja i standarda kvalifikacija;
- 2) ispitnih kataloga;
- 3) utvrđenih obrazovnih programa i posebnih programa obrazovanja odraslih;
- 4) licenciranih organizatora obrazovanja;
- 5) ispitivača;
- 6) prijavljenih kandidata;
- 7) priznavanja inostranih sertifikata i
- 8) izdatih sertifikata.

Evidenciju iz stava 1 tač. 1 do 5 ovog člana vodi Ministarstvo.

Evidenciju iz stava 1 tač. 6, 7 i 8 ovog člana vodi organizator obrazovanja, odnosno ustanova visokog obrazovanja.

Podaci iz evidencije iz stava 1 tač. 7 i 8 ovog člana unose se u registar koji vodi Ministarstvo.

Sadržaj, način i postupak vođenja evidencije iz stava 1 ovog člana, kao i sadržaj registra bliže se uređuju propisom Ministarstva."

Član 27

Član 33 briše se.

Član 28

Član 34 mijenja se i glasi:

"Inspekcijski nadzor u odnosu na postupak sticanja, odnosno priznavanja stručnih kvalifikacija vrši prosvjetna inspekcija u skladu sa zakonom."

Član 29

Član 35 mijenja se i glasi:

"Novčanom kaznom od 1.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako obrazuje Komisiju koja nije obrazovana od licenciranih ispitivača sa liste ispitivača (član 20 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50 eura do 500 eura."

Član 30

Poslije člana 40 dodaju se tri nova člana koji glase:

"Započeti postupci

Član 40a

Postupak provjere za sticanje stručne kvalifikacije, izdavanja sertifikata, odnosno priznavanja inostranog sertifikata započet prije stupanja na snagu ovog zakona, završiće se po propisima po kojima je započet.

Podzakonski akti

Član 40b

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijete se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja odredbe

Član 40c

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 25 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11)."

Stupanje na snagu

Član 31

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II Razlozi za donošenje zakona

Osnovni razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama uslovljeni su potrebom usaglašavanja važećih rješenja sa postojećim pravnim sistemom, Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija, preporukama EU iz oblasti obrazovanja i kvalifikacija, kao i kvalitetnijim uređivanjem oblasti stručnih kvalifikacija. Osim navedenog, doprinijeće se i otklanjanju određenih nejasnoća i problema koji su uočeni u dosadašnjoj primjeni važećih zakonskih rješenja.

Cilj Prijedloga zakona je da uredi sistem u oblasti nacionalnih stručnih kvalifikacija koji će doprinijeti daljem razvoju cjeloživotnog učenja, povezivanju formalnog obrazovanja sa neformalnim učenjem priznavanju neformalnog i informalnog učenja i ranije stečenih znanja, što će omogućiti vidljivost kvalifikacija koje pojedinac posjeduje, a samim tim olakšati njegovo zapošljavanje, bolji položaj na tržištu rada i mobilnost.

Imajući u vidu da je Zakon samo dodatno usaglašen sa propisima EU i međunarodnom praksom u oblasti sticanja stručnih kvalifikacija, koji je prethodno povučen iz Skupštinske procedure, nije bilo potrebe za širom konsultacijom javnosti. Takođe, u procesu pripreme Izveštaja o referenciranju Nacionalnog okvira kvalifikacija sa Evropskim okvirom kvalifikacija za cjeloživotno učenja, kojeg je Evropska komisija (EQF Advisory Group) usvojila u novembru 2014. godine, međunarodni eksperti iz Slovenije, Hrvatske, Austrije i Estonije su detaljno razmatrali sistem kvalifikacija u Crnoj Gori, uključujući i stručne kvalifikacije i nije bilo primjedbi.

Međutim, imajući u vidu da je dosadašnji postupak sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija i priznavanja inostranih sertifikata bio isuviše složen i komplikovan jer je uključivao veliki broj subjekata od momenta podnošenja zahtjeva do izdavanja sertifikata, odnosno priznavanja inostranog sertifikata, ocijenjeno je kao cjelishodnije rješenje da navedene poslove obavljaju licencirani organizatori obrazovanja odraslih. Naime, Prijedlogom zakona propisuje se da postupak provjere obavljaju organizatori obrazovanja odraslih

koji imaju licencu za rad, na način da obrazuju komisiju za provjeru znanja odnosno priznavanja inostranog sertifikata, sastavljenu od takođe licenciranih ispitivača koji su prošli obuku u organizaciji Ispitnog centra čime se obezbjeđuje kvalitet provjere i odgovarajući ishodi učenja i, u skladu sa takvim zakonskim rješenjem, takođe je trebalo propisati da nakon uspješno završene provjere znanja vještina i kompetencija organizator obrazovanja izdaje sertifikat o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji. Pored navedenog, Prijedlogom zakona je trebalo urediti da postupak sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja, kao i postupak priznavanja inostranih sertifikata u oblasti visokog obrazovanja, vodi ustanova visokog obrazovanja u skladu sa svojim aktom, a ne kao do sada Ispitni centar, odnosno ministarstvo nadležno za poslove rada imajući u vidu specifičnost posebnih programa usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja.

Sve primjedbe, prijedlozi i sugestije koje su u postupku pripreme prijedloga zakona dostavljene od strane relevantnih subjekata, a koje doprinose unapređenju kvaliteta rješenja su prihvaćene i ugrađene u Prijedlog zakona.

III Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Prijedlogom zakona definisan je pojam standarda zanimanja i standarda kvalifikacije. Standard zanimanja je dokument koji sadrži poslove u zanimanju, dok je standard kvalifikacije dokument koji sadrži ishode učenja za određenu kvalifikaciju i kreditnu vrijednost kvalifikacije. Preko standarda zanimanja i standarda kvalifikacije omogućeno se povezivanje formalnog obrazovanja sa neformalnim učenjem.

Prijedlogom je utvrđen obim stručne kvalifikacije, kao i ključne vještine. Tako, se stručna kvalifikacija određuje u obimu od 6 do 119 kredita, a ključna vještina u obimu od 1 do 5 kredita. Precizirano je da kredit izražava obim kvalifikacije i određuje se sa 25 časova rada koje je potrebno uložiti radi dostizanja ishoda učenja određenih standardom kvalifikacije.

Na predloženi način, kroz uvođenje kreditnog vrednovanja podstiče se i razvija cjeloživotno učenje kroz vrednovanje postignutih ishoda učenja, postupnost u sticanju kvalifikacija, što omogućava prohodnost kroz sistem. Takođe, bez obzira na puteve sticanja znanja, kroz priznavanje ishoda učenja omogućava se i prenosivost kredita. Na ovaj način olakšava se mobilnost pojedinca unutar obrazovnog sistema zemlje i između zemalja, obzirom da je Crna Gora, kroz proces referenciranja, uskladila nivoe sistema kvalifikacija sa nivoima Evropskog okvira kvalifikacija.

Prijedlogom su precizirane i odredbe koje utvrđuju koje se javne isprave stiču u postupku provjere znanja, u skladu sa zakonom. Stručne kvalifikacije

dokazuju se javnom ispravom sertifikatom o stečenoj stručnoj kvalifikaciji, a ključne vještine se javnom ispravom potvrdom o stečenoj ključnoj vještini. Takođe, dio stečene stručne kvalifikacije obima od 1 do 5 kredita dokazuje se javnom ispravom potvrdom o stečenom dijelu stručne kvalifikacije. Imajući navedeno u vidu, moguće je postepeno sticanje kvalifikacija.

Prijedlogom zakona se pojašnjava veza između kvalifikacija nivoa obrazovanja koje se stiču završetkom javno važećih programa formalnog obrazovanja i koje se potvrđuju diplomom i stručnih kvalifikacija koje se stiču provjerom nakon završenog programa obrazovanja ili direktnom provjerom ranije stečenih znanja, vještina i kompetencija, u skladu sa ispitnim katalogom, kao i uspješnim završetkom modula obrazovnog programa, ukoliko je program urađen na osnovu više standarda zanimanja. Definicija kvalifikacije usaglašena je sa definicijom koja se koristi u dokumentima EU u oblasti kvalifikacija.

Prijedlogom zakona uvodi se Europass koji predstavlja skup obrazaca koji imaju za cilj razumljivost kvalifikacija stečenih u formalnom obrazovanju i neformalnom učenju. Europass čini kvalifikacije transparentnim i koristi se prilikom konkurisanja za posao, omogućava uporedivost kompetencija i kvalifikacija, povezuje obrazovanje i tržište rada i podstiče mobilnost onih koji uče i zaposlenih.

Europass čine dokumenti: Europass dopuna sertifikatu; Europass dopuna diplomi (Supplement); Europass mobilnost; Europass jezički portfolio i Europass biografija (CV).

Koordinaciju u vezi sa primjenom Europass dokumenata obavlja Ministarstvo prosvjete.

Ovim zakonom podstiče se princip jednakog pristupa stručnom obrazovanju i obuci, odnosno da pravo na sticanje stručne kvalifikacije ima crnogorski državljanin, i lice koje ima status stranca u skladu sa posebnim propisom.

Prijedlogom zakona se precizira da Ispitni katalog, koji se radi za svaku nacionalnu stručnu kvalifikaciju za koju je kvalifikacionim okvirom odgovarajućeg područja rada predviđeno da se može steći u postupku provjere znanja, vještina i kompetencija, donosi Nacionalni savjet za obrazovanje na prijedlog Centra za stručno obrazovanje, kao i da ispitne kataloge radi informisanja zainteresovanih subjekata, a pogotovo potencijalnih kandidata, Centar za stručno obrazovanje objavljuje na svojoj internet stranici.

Prijedlogom zakona se utvrđuje da postupak sticanja stručnih kvalifikacija i priznavanja inostranih sertifikata vode licencirani organizatori obrazovanja odraslih koji obrazuju komisiju za provjeru znanja, vještina i kompetencija, odnosno priznavanja inostranog sertifikata, koja je sastavljena od takođe licenciranih ispitivača koji su prošli obuku u organizaciji Ispitnog centra i dobili licencu Ministarstva prosvjete. Naime, nakon uspješno završene

provjere znanja vještina i kompetencija organizator obrazovanja odraslih kod kojeg je vršena provjera izdaje kandidatu sertifikat o stečenoj stručnoj kvalifikaciji. Takođe je precizirano da u postupku priznavanja inostranog sertifikata o stečenoj stručnoj kvalifikaciji organizator obrazovanja odraslih donosi rješenje na prijedlog komisije koju čine licencirani ispitivači u roku od dva mjeseca od dana podnošenja zahtjeva. Na navedeni način se obezbjeđuje kvalitet i eksternost provjere u postupku sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija, odnosno priznavanju inostranih sertifikata.

Takođe se Prijedlogom zakona utvrđuje da se u slučaju kada nema odgovarajućeg licenciranog organizatora obrazovanja odraslih, prijedlog za priznavanje inostranog sertifikata podnosi Centru za stručno obrazovanje koji obrazuje komisiju za priznavanje sertifikata od licenciranih ispitivača.

Prijedlogom zakona je takođe definisano da postupak sticanja stručnih kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja, kao i postupak priznavanja inostranih sertifikata u oblasti visokog obrazovanja vodi ustanova visokog obrazovanja u skladu sa svojim aktom.

Prijedlogom zakona se utvrđuje da kandidat koji stiče nacionalnu stručnu kvalifikaciju ima pravo prigovora na utvrđeni uspjeh na ispitu koji se podnosi organizatoru obrazovanja odraslih koji obrazuje komisiju za prigovor od ispitivača koji su dobili licencu Ministarstva prosvjete na prijedlog Ispitnog centra s tim da u komisiju po prigovoru ne može biti imenovan ispitivač koji je učestvovao u prethodnoj provjeri znanja, vještina i kompetencija kandidata.

Imajući u vidu promijenjene nadležnosti pojedinih subjekata u postupku sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija i priznavanja inostranih sertifikata, Prijedlogom zakona se usaglašavaju i preciziraju odredbe koje se odnose na evidenciju izdatih, odnosno priznatih sertifikata, ispitnih kataloga i drugu evidenciju, kao i nadležnost tih subjekata u informisanju i savjetovanju lica o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija i priznavanju inostranih sertifikata.

IV Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Članom 6 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije precizirano je da je Unija nadležna za sprovođenje akcija usmjerenih na podršku, koordinaciju i dopunu politika država članica, uključujući oblasti obrazovanja, stručne obuke, mladih i sporta.

Pored toga, članom 102 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju propisano je da će EU i Crna Gora saradivati na podizanju nivoa opšteg obrazovanja i stručnog obrazovanja i obuke u Crnoj Gori, kao i u politici mladih i njihovom zapošljavanju, uključujući neformalno obrazovanje.

Kada je riječ o sekundarnom zakonodavstvu ovo je jedna od oblasti u kojoj ne postoje obavezujući pravni akti za transponovanje u pravni sistem Crne Gore, već se politika EU uglavnom zasniva na koordinaciji i razmjeni iskustava između država članica.

U tom kontekstu, prilikom izrade Predloga zakona, analizirane su relevantne komunikacije Evropske komisije i Rezolucije Savjeta i država članica koje se odnose na problem smanjenja nezaposlenosti mladih i koje sadrže preporuke na koji način se ovo pitanje treba rješavati na nivou EU.

a) Usklađenost prijedloga propisa sa primarnim izvorima prava Evropske unije:

UFEU; Dio treći, politika i unutrašnje akcije unije, Glava XII, obrazovanje, stručno osposobljavanje, omladina i sport, član 165 i 166 - potpuno usklađen;

b) Usklađenost prijedloga propisa sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije:

Odluka br. 2241/2004EC Evropskog parlamenta Savjeta od 15. decembra 2004.godine o jedinstvenom Okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacije, znanja i sposobnosti (Europass)/ Decision No 2241/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 on a single Community framework for the transparency of qualifications and competences (Europass)

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

Preporuke Savjeta od 20. decembra 2012. godine o vrednovanju neformalnog i informalnog obrazovanja, 2012/C398/01./COUNCIL RECOMMENDATION of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning, 2012/C 398/01.

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

c) Usklađenost prijedloga propisa sa ostalim izvorima prava Evropske unije:

Ne postoji izvor prava EU ove vrste sa kojim bi se prijedlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

V Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna sredstva iz Budžeta Crne Gore.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo prosvjete

NAZIV PROPISA

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama

1. Definisane problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama uslovljeni su potrebom kvalitetnijeg uređivanja oblasti sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija (u daljem tekstu: stručne kvalifikacije) u cilju daljeg razvoja cjeloživotnog učenja, povezivanju formalnog obrazovanja sa neformalnim učenjem, priznavanju neformalnog i informalnog učenja i ranije stečenih znanja, što će omogućiti vidljivost kvalifikacija koje pojedinac posjeduje, a samim tim olakšati njegovo zapošljavanje, bolji položaj na tržištu rada i mobilnost. Takođe će se pojedine odredbe jasnije definisati u cilju otklanjanja određenih nejasnoća koje su uočeni u dosadašnjoj primjeni važećih zakonskih rješenja.

Dosadašnji postupak sticanja stručnih kvalifikacija bio isuviše složen jer je uključivao veliki broj subjekata od momenta podnošenja zahtjeva do izdavanja sertifikata.

Takođe, postojali su problemi u postupku priznavanja inostranih sertifikata u svrhu zapošljavanja u Crnoj Gori koji je do sada vodilo ministarstvo nadležno za poslove rada budući da postupak podrazumijeva provjeru statusa svakog organizatora stručnih obuka i kurseva u inostranstvu kao i vjerodostojnost inostranih sertifikata.

Sticanje stručnih kvalifikacija i priznavanje inostranih kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja nije bilo uređeno na način koji bi obezbjeđivao kvalitet, imajući u vidu specifičnost posebnih programa usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja.

Saglasno navedenom, ocijenjeno je kao cjelishodnije rješenje da navedene poslove obavljaju licencirani organizatori obrazovanja odraslih. Naime, Prijedlogom zakona predviđeno je da postupak provjere znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije obavljaju organizatori obrazovanja odraslih koji su dobili od Ministarstva prosvjete licencu za rad, na način da obrazuju komisiju za provjeru znanja odnosno priznavanja inostranog sertifikata, sastavljenu od takođe licenciranih ispitivača. Na ovaj način postupak sticanja stručnih kvalifikacija je pojednostavljen jer kopletan postupak vodi organizator obrazovanja odraslih uključujući i izdavanje sertifikata, a putem licenciranih ispitivača koji direktno vrše provjeru obezbjeđuje se kvalitet provjere i planirani ishodi učenja.

Postupak sticanja stručnih kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja, kao i postupak priznavanja inostranih sertifikata u oblasti visokog obrazovanja je takođe Prijedlogom zakona uređen na način koji obezbjeđuje kvalitet. Tako se propisuje da ovaj postupak vodi ustanova visokog

obrazovanja u skladu sa svojim aktom, a ne kao do sada Ispitni centar, odnosno ministarstvo nadležno za poslove rada imajući u vidu specifičnost posebnih programa usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja.

Prijedlogom zakona se utvrđuje obim stručne kvalifikacije i ključne vještine, tj. precizira broj kredita CSPKa, čime se razvija i podstiče cjeloživotno učenje kroz vrednovanje postignutih ishoda učenja, postupnost u sticanju kvalifikacija što omogućava prohodnost kroz sistem. Takođe se, bez obzira na puteve sticanja znanja, kroz priznavanje ishoda učenja omogućava prenosivost kredita. Na navedeni način olakšava se mobilnost pojedinaca unutar obrazovnog sistema zemlje i između zemalja, obzirom da je Crna Gora kroz proces referenciranja uskladila nivoe sistema kvalifikacija sa nivoima Evropskog okvira kvalifikacija.

Takođe Prijedlogom zakona se uvodi Europass okvir, koja će olaksati mobilnost i omogućiti poslodavcima da imaju uvid u sve obuke koje su prošli kandidati. Europass predstavlja skup obrazaca koji imaju za cilj razumljivost kvalifikacija stečenih u formalnom obrazovanju i neformalnom učenju, čini kvalifikacije pojedinaca transparentnim. Europass se koristi prilikom konkurisanja za posao, omogućava uporedivost kompetencija i kvalifikacija, povezuje obrazovanje i tržište rada i podstiče mobilnost onih koji uče i zaposlenih.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim zakonskim rješenjima će se postići efikasnije procedure sticanja stručnih kvalifikacija i priznavanja inostranih sertifikata, uz obezbijeđen kvalitet provjere znanja, odnosno priznavanja inostranog sertifikata koji se postiže na način što postupak vode licencirani organizatori obrazovanja odraslih, a provjeru znanja vještina i kompetencija kandidata vrše licencirani ispitivači. Takođe, obezbjediće se kvalitet u postupku sticanja stručnih kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja i priznavanja inostranih sertifikata u toj oblasti budući da će postupak voditi ustanove visokog obrazovanja koje će svojim aktom urediti postupak provjere znanja, vještina i kompetencija kandidata nakon završenog posebnog programa usavršavanja, odnosno postupak priznavanja sertifikata u oblasti visokog obrazovanja.

Predloženim zakonom će se doprinijeti promovisanju cjeloživotnog učenja kroz jasno definisane načine sticanja stručnih kvalifikacija i ključnih vještina i Europass dokumenata, koji će poslodavcima dati uvid u ranije stečeno obrazovanje, vještine, kompetencije i radno iskustvo.

Prijedlog zakona je uskladjen sa Strategijom razvoja i finansiranja visokog obrazovanja u Crnoj Gori (2011-2020), Strategijom stručnog obrazovanja, kao i Strategijom za uvođenje cjeloživotnog učenja.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Prilikom analize razmatrane su potrebe za promjenom regulatornog okvira, ali i niz opcija u vezi sa rješavanjem pojedinačnih problema. *Opcija status quo*, odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije prihvaćena, jer navedeni problemi nijesu mogli biti otklonjeni bez izmjena regulatornog okvira, dok su neki od problema direktno uzrokovani postojećim zakonskim rješenjima.

Saglasno navedenom, najprihvatljivija opcija je izmjena i dopuna važećeg propisa, koje sadrže mjere i rješenja koja će otkloniti probleme koji su postojali u primjeni važećeg propisa. Izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama se organizatorima obrazovanja odraslih koji imaju licencu Ministarstva prosvjete daje uloga subjekta koji vodi postupak provjere znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije, odnosno priznavanje inostranih sertifikata. Organizator obrazovanja odraslih će taj postupak voditi na način što će formirati komisiju koju čine licencirani ispitivači. Radi se o ispitivačima koji ispunjavaju uslove propisane zakonom u pogledu profila i nivoa obrazovanja i druge uslove i koji su nakon završene obuke koju sprovodi Ispitni centar, dobili licencu koju izdaje Ministarstvo prosvjete. Na navedeni način obezbjeđuje se kvalitet provjere znanja, vještina i kompetencija kandidata za sticanje stručne kvalifikacije, a za stručne kvalifikacije i priznavanje inostranih sertifikata u visokom obrazovanju nadležne će biti ustanove visokog obrazovanja čime će se takođe obezbijediti kvalitet u sticanju odnosno priznavanju sertifikata u toj oblasti.

Uvođenje Europass-a, kao jedne od mjera predviđene Zakonom će omogućiti poslodavcima uvid u ranije stečeno obrazovanje, vještine, kompetencije i radno iskustvo, kroz samoprocjenu nosioca isprava.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Zakon će direktno i pozitivno uticati na lica koja žele da steknu stručnu kvalifikaciju, odnosno lica koja su stekla stručnu kvalifikaciju u inostranstvu i imaju pravni interes da im sertifikat stečen u drugoj zemlji bude priznat u Crnoj Gori.

Zakonom je propisana mogućnost da te troškove sticanja sertifikata odnosno priznavanja inostranog sertifikata snosi ministarstvo rada i socijalnog staranja u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja, kao i poslodovac ukoliko je to u njegovom interesu.

Sticanje stručnih kvalifikacija će uticati na osnaživanje preduzetničkog duha, čime se indirektno podstiče stvaranje novih privrednih subjekata i istovremeno povećava tržišna konkurencija koja će se zasnivati na unapređenju kvaliteta ljudskih resursa u Crnoj Gori. Poslodavci će detaljnije informacije o kandidatu moći da dobiju iz Europass dokumenata.

Predložena zakonska rješenja neće izazvati administrativna opterećenja i ne utiče na stvaranje biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju propisa nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva, niti implementacijom propisa nastaju međunarodne finansijske obaveze.
Primjena propisa će omogućiti priliv sredstava u Budžet u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Imajući u vidu da je Zakon samo dodatno usaglašen sa propisima EU i međunarodnom praksom u oblasti sticanja stručnih kvalifikacija, koji je prethodno povučen iz Skupštinske procedure, nije bilo potrebe za širom konsultacijom javnosti. Takođe, u procesu pripreme Izvještaja o referenciranju Nacionalnog okvira kvalifikacija sa Evropskim okvirom kvalifikacija za cjeloživotno učenja, kojeg je Evropska komisija (EQF Advisory Group) usvojila u novembru 2014. godine, međunarodni eksperti iz Slovenije, Hrvatske, Austrije i Estonije su detaljno razmatrali sistem kvalifikacija u Crnoj Gori, uključujući i stručne kvalifikacije i nije bilo primjedbi.

U postupku izrade Prijedloga zakona konsultovani su relevantni subjekti i primjedbe, prijedlozi i sugestije koje su dostavljene, a koje doprinose unapređenju kvaliteta rješenja su prihvaćene.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne postoje formalne prepreke za implementaciju predloženih rješenja. U cilju primjene propisa predviđeno je donošenje podzakonskih akata.

Za monitoring primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo prosvjete i Centar za stručno obrazovanje.

Datum i mjesto

9. Jun 2015. godine

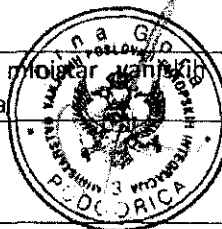
Starješina

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM TEKOVINOM
EVROPSKE UNIJE**

		Identifikacioni broj Izjave	MPS/IU/PZ/15/02
1. Naziv nacrt/predloga propisa			
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama		
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on Amendments to the Law on National Vocational Qualifications		
2. Podaci o obrađivaču propisa			
a) Organ državne uprave koji priprema propis			
Organ državne uprave	Ministarstvo prosvjete		
- Sektor/odsjek			
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Mubera Kurpejović 020 410 102, mubera.kurpejovic@mps.gov.me		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Mubera Kurpejović 020 410 102, mubera.kurpejovic@mps.gov.me		
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa			
- Naziv pravnog lica	/		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis			
- Organ državne uprave	Ministarstvo prosvjete, Ispitni centar, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za zapošljavanje Crne Gore		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)			
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis			
Glava VIII, Politike saradnje, član 102, Obrazovanje i obuka			
b) Stepen ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
	☒	ispunjava u potpunosti	
	☐	djelimično ispunjava	
	☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno nespunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
/			
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)			
- PPCG za period	2015-2018		
- Poglavlje, potpoglavlje			
- Rok za donošenje propisa			
- Napomena	Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama nije predviđeno Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.		
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije			
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije			

<p>UFEU, Treći dio, Politike i unutrašnje akcije Unije, Glava XII, Obrazovanje, stručno osposobljavanje, mladi i sport, član 165 / TFEU, Part three, Union policies and internal actions, Title XII, Education, Vocational Training, Youth and Sport, Article 165</p> <p>Potpuno usklađeno / fully harmonized</p>	
<p>b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije</p>	
<p>32004D2241 Odluka Evropskog parlamenta i Savjeta br. 2241/2004/EZ od 15. decembra 2004. o jedinstvenom okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacija, znanja i sposobnosti (Europass)/ DECISION No 2241/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 on a single Community framework for the transparency of qualifications and competences (Europass), OJ L 390, 31.12.2004</p> <p>Djelimično usklađeno / partly harmonized</p>	
<p>32012H1222(01) Preporuka Savjeta o priznavanju neformalnog i informalnog učenja od 20. decembra 2012. (2012/C 398/01) / Council Recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning (2012/C 398/01)</p> <p>Djelimično usklađeno / partly harmonized</p>	
<p>c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije</p>	
<p>Ne postoji izvor prava EU ove vrste sa kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.</p>	
<p>6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti</p>	
<p>Potpuna usklađenost s Odlukom 32004D2241 će se postići donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass dokumenata (IV kvartal 2016), kao i osnivanjem Nacionalnog EUROPASS centra (2017).</p> <p>Potpuna usklađenost s Preporukom 32012H1222(01) će se postići donošenjem podzakonskog akta kojim će se bliže urediti način i postupak provjere znanja vještina i kompetencija u postupku sticanja stručne kvalifikacije kao i način rada i druga pitanja od značaja za rad Ispitne komisije. Rok za postizanje potpune usklađenosti je IV kvartal 2016.</p>	
<p>7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu</p>	
/	
<p>8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa</p>	
<p>Ne postoje izvori međunarodnog prava s kojima je potrebno uskladiti predlog propisa.</p>	/
<p>9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)</p>	
<p>Navedeni izvori prava EU su prevedeni na crnogorski jezik.</p>	
<p>10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)</p>	
<p>Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama je preveden na engleski jezik.</p>	
<p>11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti</p>	
<p>U izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama nije bilo učešća konsultanata.</p>	

Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa	Potpis / ministar vanjskih poslova i evropskih integracija
Datum: 9. jun 2015. godine	Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrtu/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/predloga propisa na Vladi		
MPS/TU/PZ/15/02		MPS/IU/PZ/15/02		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
Preporuka Savjeta o priznavanju neformalnog i informalnog učenja od 20. decembra 2012. (2012/C 398/01) - 32012H1222(01)				
Odluka Evropskog parlamenta i Savjeta br. 2241/2004/EZ od 15. decembra 2004. o jedinstvenom okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacija, znanja i sposobnosti (Europass) – 32004D2241				
3. Naziv nacrt/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama		Proposal for the Law on Amendments to the Law on National Vocational Qualifications		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti
ODLUKA 2241/2004/EZ				
<p style="text-align: center;"><i>Član 1</i></p> <p style="text-align: center;">Predmet Odluke i obim</p> <p>Ova Odluka uspostavlja jedinstveni okvir Zajednice za postizanje transparentnosti kvalifikacija i znanja i sposobnosti stvaranjem ličnog, koordinisanog skupa dokumenata, poznatih kao "Europass", koje građani mogu dobrovoljno koristiti da bi bolje komunicirali i predstavili svoje kvalifikacije, znanja i sposobnosti u</p>	<p style="text-align: center;">"IIA EUROPASS DOKUMENTI</p> <p style="text-align: center;">Europass</p> <p style="text-align: center;">Član 11a</p> <p>Europass predstavlja skup obrazaca koji imaju za cilj razumljivost kvalifikacija i vještina stečenih u formalnom i neformalnom obrazovanju koje promovišu</p>	<p style="text-align: center;">djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass</p>	<p style="text-align: center;">IV kvartal 2016</p>

<p>čitavoj Evropi. Upotreba Europass-a ili bilo bilo kog dokumenta Europass-a neće nametnuti bilo koju obavezu ili dodijeliti bilo koje pravo osim onih prava i obaveza koje su definisane u ovoj Odluci.</p> <p style="text-align: center;">Član 2 Europass dokumenti</p> <p>Europass dokumenti su: (a) <i>Europass Curriculum Vitae (u daljem tekstu: Europass-CV)</i> koji se uređuje članom 5; (b) dokumenti uređeni članovima 6 do 9; (c) drugi dokumenti koje Komisija odobri kao Europass dokumente, u skladu sa kriterijumima postavljenim u Prilogu I, kao i procedurom uređenom članom 4(2).</p>	<p>doživotno obrazovanje i mobilnost lica. Europass je zasnovan na osnovnom modelu koji je utvrđen za jedinstveni evropski prostor.</p> <p style="text-align: center;">Europass dokumenti Član 11b</p> <p>Europass čine dokumenti: 1)Europass dopuna sertifikatu; 2)Europass dopuna diplomi (Supplement); 3)Europass mobilnost; 4)Europass jezički portfolio; i 5)Europass biografija (CV).</p> <p>Dokumente iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana popunjava ustanova iz oblasti obrazovanja ili druga ustanova. Dokumente iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana popunjava imalac dokumenta. Sadržaj i obrazac dokumenata iz stava 1 ovog člana, kao i način njihovog popunjavanja propisuje Ministarstvo. Koordinaciju u vezi sa primjenom Europass dokumenata obavlja Ministarstvo.”</p>		dokumenata.	
<p style="text-align: center;">Član 3 Socijalni partneri</p> <p>Ne radeci na uštrb procedure opisane u članu 4(2), Komisija ce konsultovati socijalne partnere i druge zainteresovane grupe na nivou Evrope, uključujući institucije koje se bave obrazovanjem i usavršavanjem.</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p style="text-align: center;">Član 4 Procedura Komiteta</p> <p>1. U skladu sa članom 2(c), Komisiji ce pomagati, zavisno od prirode dokumenta, Socrates komitet i/ili Leonardo komitet, osnovani Odlukom br. 253/2000/EZ Evropskog</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

<p>parlamenta i Savjeta od 24. januara 2000. godine, započinjući drugu fazu akcionog programa Zajednice u oblasti obrazovanja "Socrates", i Odlukom Savjeta 1999/382/EZ od 26. aprila 1999. godine, započinjući drugu fazu Akcionog programa Zajednice za strucno usavršavanje "Leonardo da Vinči"</p> <p>2. Kada se upućuje na ovaj stav, primjenjivaće se članovi 4 i 7 Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe člana 8 Odluke.</p>				
<p style="text-align: center;">Član 5 Europass-CV</p> <p>Europass-CV će omogućiti građanima da na jasan i razumljiv način predstave informacije o svim svojim kvalifikacijama i znanjima i sposobnostima. Europass-CV je opisan u Prilogu II.</p> <p style="text-align: center;">Član 6 Europass-Mobilnost</p> <p>Europass-Mobilnost će evidentirati periode obrazovanja pojedinaca u drugim zemljama koje nisu njihove matične. Europass-Mobilnost je opisana u Prilogu III.</p>	<p style="text-align: center;">Europass dokumenti Član 11b</p> <p>Europass čine dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Europass dopuna sertifikatu; 2) Europass dopuna diplomi (Supplement); 3) Europass mobilnost; 4) Europass jezički portfolio; i 5) Europass biografija (CV). <p>Dokumente iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana popunjava ustanova iz oblasti obrazovanja ili druga ustanova.</p> <p>Dokumente iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana popunjava imalac dokumenta.</p> <p>Sadržaj i obrazac dokumenata iz stava 1 ovog člana, kao i način njihovog popunjavanja propisuje Ministarstvo.</p> <p>Koordinaciju u vezi sa primjenom Europass dokumenata obavlja Ministarstvo."</p>	<p>djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass dokumenata.</p>	<p>IV kvartal 2016.</p>

<p style="text-align: center;">Član 7 Europass-Dodatak diplomi</p> <p>Europass-Dodatak diplomi pruža informaciju o obrazovanju osobe na čije ime Dodatak diplomi glasi, na nivou visokog obrazovanja. Europass-Dodatak diplomi je opisan u Prilogu IV.</p>	<p style="text-align: center;">nema odgovarajuće odredbe</p>	<p style="text-align: center;">potpuno usklađeno</p>	<p>Europass dodatak diplomi je propisan Pravilnikom o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (Supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje univerzitet i ustanove visokog obrazovanja („Službeni list CG“, broj 9/07)</p>	
<p style="text-align: center;">Član 8 Europass-Jezicki portfolio</p> <p>Europass-Jezicki portfolio će omogućiti građanima da predstave svoje jezičke vještine. Europass-Jezicki portfolio je opisan u Prilogu V.</p> <p style="text-align: center;">Član 9</p> <p>Europass-Dodatak svjedočanstvu Europass-Dodatak svjedočanstvu opisuje znanja i sposobnosti, kao i kvalifikacije koje odgovaraju svjedočanstvu o stručnom usavršavanju. Europass-Dodatak svjedočanstvu je opisan u Prilogu VI.</p>	<p style="text-align: center;">Europass dokumenti Član 11b</p> <p>Europass čine dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)Europass dopuna sertifikatu; 2)Europass dopuna diplomi (Supplement); 3)Europass mobilnost; 4)Europass jezički portfolio; i 5)Europass biografija (CV). <p>Dokumente iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana popunjava ustanova iz oblasti obrazovanja ili druga ustanova.</p> <p>Dokumente iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana popunjava imalac dokumenta.</p> <p>Sadržaj i obrazac dokumenata iz stava 1</p>	<p style="text-align: center;">djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass dokumenata.</p>	<p style="text-align: center;">IV kvartal 2016.</p>

	ovog člana, kao i način njihovog popunjavanja propisuje Ministarstvo. Koordinaciju u vezi sa primjenom Europass dokumenata obavlja Ministarstvo."			
<p style="text-align: center;"><i>Član 10</i></p> <p style="text-align: center;">Europass na internetu</p> <p>Kako bi se sproveda ova Odluka, Komisija i relevantne nacionalne vlasti će saradivati na postavljanju i upravljanju informacionim sistemom Europass-a na internetu, koji će uključiti elemente kojima se upravlja na nivou Zajednice i na nacionalnom nivou. Informacioni sistem koji podržava okvir Europass-a je opisan u Prilogu VII.</p> <p style="text-align: center;"><i>Član 11</i></p> <p style="text-align: center;">Nacionalni Europass centri</p> <p>1. Svaka država članica će biti odgovorna za primjenu ove Odluke na nacionalnom nivou. U tu svrhu, svaka država članica će oformiti Nacionalni Europass centar (NEC), koji će biti zadužen za koordinaciju svih aktivnosti na nacionalnom nivou koje se odnose na ovu Odluku i koji će zamijeniti ili razviti, gde je potrebno, postojeća tijela koja trenutno obavljaju slične aktivnosti. Evropska NEC mreža je ovime ustanovljena. Njene aktivnosti će koordinirati Komisija.</p> <p>2. NEC će:</p> <p>(a) koordinirati, u saradnji sa relevantnim nacionalnim telima, aktivnosti koje su u vezi sa razvijanjem ili izdavanjem Europass dokumenata, ili, gdje je to izvodljivo, sama obavljati te aktivnosti;</p> <p>(b) postaviti i upravljati nacionalnim informacionim sistemom, u skladu sa članom 10;</p> <p>(c) promovisati Europass, uključujući u to i promociju putem interneta;</p> <p>(d) osigurati, u saradnji sa relevantnim nacionalnim</p>	<p style="text-align: center;">Europass dokumenti</p> <p style="text-align: center;">Član 11b stav 5</p> <p>Koordinaciju u vezi sa primjenom Europass dokumenata obavlja Ministarstvo."</p>	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost postići će se osnivanjem Nacionalnog EUROPASS centra	2017

<p>tijelima, da su odgovarajuće informacije i uputstva o Europass-u, kao i njegovi dokumenti dostupni svakom pojedinacnom građaninu;</p> <p>(e) olakšati pružanje informacija i uputstava o mogućnostima učenja u čitavoj Evropi, o strukturi obrazovanja i sistema usavršavanja, kao i o drugim pitanjima vezanih za mobilnost za potrebe učenja, naročito kroz blisku saradnju sa relevantnim službama Zajednice i nacionalnim službama. Takođe će, tamo gde je izvodljivo, građanima omogućiti dostupnim osnovno uputstvo o mobilnosti;</p> <p>(f) upravljati finansijskom podrškom Zajednice na nacionalnom nivou za sve aktivnosti vezane za ovu Odluku;</p> <p>(g) učestvovati u radu Evropske NEC mreže.</p> <p>3. NEC će raditi kao telo za implementaciju na nacionalnom nivou, u skladu sa članom 54(2)(c) i (3) Regulative (EZ, Euratom) br. 1605/2002.</p>				
<p>Član 12</p> <p>Zajednički zadaci Komisije i država članica</p> <p>Komisija i države članice će:</p> <p>(a) obezbijediti da se sprovedu odgovarajuća promocija i informativne aktivnosti na nivou Zajednice i nacionalnom nivou, za sve građane, pojedince i institucije koje se bave obrazovanjem i usavršavanjem, kao i za socijalne partnere i preduzeća, uključujući mala i srednja preduzeća, podržavajući i integrišući koliko je potrebno aktivnost nacionalnih Europass centara;</p> <p>(b) obezbediti odgovarajuću saradnju, na zadovoljavajućem nivou, sa relevantnim službama, naročito sa službama Evropske mreže službi za zapošljavanje (EURES) i drugim službama Zajednice;</p> <p>(c) preduzeti korake da olakšaju princip jednakih mogućnosti, pre svega povećavajući svijest o tome</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>među svim relevantnim učesnicima;</p> <p>(d) obezbediti da sve zainteresovane grupe, među kojima su i tijela za obrazovanje i usavršavanje i socijalni partneri, budu uključeni u primenu ove Odluke;</p> <p>(e) obezbijediti da se tokom svih aktivnosti vezanih za primjenu ove Odluke u potpunosti ispoštuju relevantne odredbe Zajednice i nacionalne odredbe koje se tiču obrade ličnih podataka i zaštite privatnosti.</p>				
<p><i>Član 13.</i></p> <p>Zadaci Komisije</p> <p>1. Komisija, u saradnji s državama članicama, obezbjeđuje sveukupnu konzistentnost akcija sprovedenih u skladu s ovom Odlukom s ostalim relevantnim politikama Zajednice, instrumentima i akcijama, posebno u oblasti obrazovanja, stručnog osposobljavanja, mladih, zapošljavanja, socijalne uključenosti, istraživanja i tehnološkog razvoja.</p> <p>2. Komisija obezbjeđuje ekspertizu centra za razvoj stručnog osposobljavanja (Cedefop) u sprovođenju ove Odluke, u skladu s Regulativom (EEZ-a) br. 337/75. Prema istim uslovima i na relevantnim područjima, uspostavlja se koordinacija pod pokroviteljstvom Komisije sa Evropskom fondacijom za osposobljavanje kako je utvrđeno Regulativom (EEZ-a) br. 1360/90.</p> <p>3. Komisija redovno obavještava Evropski parlament i Savjet, kao i ostala nadležna tijela, a posebno Savjetodavni odbor o stručnom osposobljavanju u sprovođenju ove Odluke.</p>	<p>nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>neprenosivo</p>		
<p><i>Član 14.</i></p> <p>Države učesnice</p> <p>1. Učešće u aktivnostima predviđenim ovom Odlukom otvoreno je državama pristupnicama i državama Evropskog ekonomskog prostora koje nijesu države</p>	<p>nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>neprenosivo</p>		

<p>članice Zajednice u skladu sa uslovima iz sporazuma o EEP.</p> <p>2. Učešće je otvoreno i državama kandidatkinjama za ulazak u Evropsku uniju u skladu sa njihovim Evropskim sporazumima.</p>				
<p><i>Član 15.</i> Vrednovanje</p> <p>Do 1. januara 2008. i od tada svake četiri godine, Komisija Evropskom parlamentu i Savjetu podnosi izvještaj o sprovođenju ove Odluke na osnovu procjena koje je izvršilo nezavisno tijelo.</p>	nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
<p><i>Član 16.</i> Finansijske odredbe</p> <p>Godišnje dotacije odobrava budžetsko tijelo u skladu sa raspoloživim budžetom. Troškovima koji su posljedica ove Odluke upravlja se na način datim Priloga VIII.</p>	nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
<p><i>Član 17.</i> Ukidanje</p> <p>Odluka 1999/51/EZ je ovim ukinuta.</p>	nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
<p><i>Član 18.</i> Stupanje na snagu</p> <p>Ova Odluka stupa na snagu 1. januara 2005.</p>	nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
<p><i>Član 19.</i> Adresati</p> <p>Ova je Odluka upućena državama članicama.</p>	nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
<p>PRILOG I.</p> <p>Kriteriji za uvođenje novih Europass dokumenata iz člana 2. tačke c.</p>	nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		

<p><i>PRILOG II.</i> EUROPASS BIOGRAFIJA</p>	<p>nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>neusklađeno</p>		<p>IV kvartal 2016.</p>
<p><i>PRILOG III.</i> EUROPASS MOBILNOST</p>	<p>nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass dokumenata.</p>	<p>IV kvartal 2016.</p>
<p><i>PRILOG IV.</i> EUROPASS DODATAK DIPLOMI</p>	<p>nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>potpuno usklađeno</p>	<p>Europass dodatak diplomi je propisan Pravilnikom o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (Supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje univerzitet i ustanove visokog obrazovanja („Službeni list CG“, broj 9/07)</p>	
<p><i>PRILOG V.</i></p>	<p>nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići</p>	<p>IV kvartal 2016.</p>

EUROPASS JEZIČNI PORTFOLIO			donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass dokumenata.	
<p style="text-align: center;"><i>PRILOG VI.</i> EUROPASS DODATAK POTVRDI</p>	nema odgovarajuće odredbe	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass dokumenata.	IV kvartal 2016.
<p style="text-align: center;"><i>PRILOG VII.</i> INFORMACIONI SISTEM</p>	nema odgovarajuće odredbe	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskih akata koji propisuju sadržaj, obrazac i način popunjavanja Europass dokumenata.	IV kvartal 2016.
<p style="text-align: center;"><i>PRILOG VIII.</i> FINANSIJSKI PRILOG</p>	nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
Preporuka Savjeta (2012/C 398/01)				

<p>1. KAKO BI PRUŽILE MOGUĆNOST POJEDINCIMA DA POKAŽU ŠTA SU NAUČILI VAN FORMALNOG OBRAZOVANJA I OBUKE – KAO I KROZ ISKUSTVA MOBILNOSTI – TE DA ISKORISTE TO UČENJE ZA SVOJU KARIJERU I DALJE OBRAZOVANJE, UZ PROPISNO POŠTOVANJE PRINCIPA SUPSIDIJARNOSTI, DRŽAVE ČLANICE TREBA DA:</p> <p>1. Najkasnije do 2018. godine, realizuju aktivnosti validacije neformalnog i informalnog učenja, u skladu sa nacionalnim prilikama i specifičnostima, i na odgovarajući način, što će za pojedince omogućiti:</p> <p>(a) validaciju vještina i kompetencija stečenih kroz neformalno i informalno učenje, odnosno, gdje je moguće, kroz otvorene obrazovne sadržaje;</p> <p>(b) sticanje pune kvalifikacije, ili, po potrebi, dijela kvalifikacije, na osnovu potvrđenog neformalnog i informalnog prethodnog učenja, bez odstupanja od bilo kojeg važećeg zakona Unije, naročito Direktive 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 7. septembra 2005. godine o priznavanju stručnih kvalifikacija.</p> <p>Države članice mogu dati prioritet određenim oblastima i/ili sektorima u okviru aktivnosti validacije koje sprovode shodno sopstvenim potrebama;</p> <p>2. Uključe, prema potrebi, sljedeće elemente u aktivnosti validacije neformalnog i informalnog učenja, omogućavajući pri tom svakom pojedincu da iskoristi bilo koji od njih, bilo zasebno ili kombinovano, shodno</p>	<p>Član 2</p> <p>Član 3 mijenja se i glasi:</p> <p>“Stručna kvalifikacija do nivoa visokog obrazovanja stiče se:</p> <ul style="list-style-type: none"> – završetkom modula kada je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu više standarda zanimanja; – provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon završetka programa obrazovanja odraslih u skladu sa Ispitnim katalogom; – direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija u skladu sa Ispitnim katalogom. <p>Sticanjem stručne kvalifikacije iz stava 1 ovog člana ne stiče se nivo obrazovanja.</p> <p>Stručna kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja stiče se provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon posebnog programa usavršavanja, u skladu sa aktom ustanove visokog obrazovanja.</p> <p>Stručne kvalifikacije iz stava 1 al. 2 i 3 ovog člana stiču se na način i po postupku koji je utvrđen ovim zakonom i mogu se priznati u postupku sticanja nivoa obrazovanja u skladu obrazovnim programom.</p> <p>Druge kvalifikacije stiču se u skladu sa posebnim propisom.”</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
--	---	--------------------------	--	--

<p>njegovim/njenim potrebama:</p> <p>(a) IDENTIFIKOVANJE ishoda učenja pojedinca stečenih kroz neformalno i informalno učenje;</p> <p>(b) DOKUMENTOVANJE ishoda učenja pojedinca stečenih kroz neformalno i informalno učenje;</p> <p>(c) PROVJERA ishoda učenja pojedinca stečenih kroz neformalno i informalno učenje;</p> <p>(d) POTVRĐIVANJE rezultata procjene ishoda učenja pojedinca stečenih kroz neformalno i informalno učenje u vidu dodjele kvalifikacije, ili kredita koji vode ka kvalifikaciji, ili u drugom obliku, po potrebi.</p>				
<p>3. Primijeniti, na odgovarajući način, sljedeće principe pri validaciji neformalnog i informalnog učenja, imajući u vidu nacionalne, regionalne i/ili lokalne, kao i sektorske potrebe i karakteristike:</p> <p>(a) aktivnosti validacije su povezane sa nacionalnim okvirima kvalifikacija i u skladu su sa Evropskim okvirom kvalifikacija;</p> <p>(b) informisanje i savjetovanje o prednostima, i mogućnostima validacije, kao i o relevantnim procedurama, dostupne su pojedincima i organizacijama;</p> <p>(c) aktivnosti validacije naročito mogu biti od koristi za grupe u nepovoljnom položaju, uključujući pojedince koji su nezaposleni i one kojima prijeti nezaposlenost, budući da se validacijom može povećati njihovo učešće u cjeloživotnom učenju, te pristup tržištu rada;</p> <p>(d) pojedinci koji su nezaposleni ili kojima prijeti nezaposlenost imaju mogućnost da, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i specifičnostima, prođu</p>	<p>“Pravo na sticanje stručne kvalifikacije Član 12a Pravo na sticanje stručne kvalifikacije ima crnogorski državljanin i lice koje ima status stranca u skladu sa posebnim propisom.” Član 14 U članu 16 stav 1 mijenja se i glasi: “Ministarstvo i Centar informišu i savjetuju lice o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, odnosno priznanju inostranih sertifikata.” Ministarstvo, Zavod za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), Centar, Ispitni centar, Privredna komora Crne Gore, ovlašćena organizacija sindikata, ovlašćeno udruženje poslodavaca, agencije za zapošljavanje, Zanatsko - preduzetnička komora Crne Gore, Montenegro Biznis</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Materija iz tačke a) i tačke f) je regulisana Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija (Sl. list CG“,br.80/10)</p> <p>Materija iz tačke a) i tačke h) je regulisana Zakonom o stručnom obrazovanju (Sl. list RCG“,br.64/02 i 49/07 i „Sl. list CG“,br. 45/10 i 39/13)</p>	

<p>„reviziju vještina“ u cilju identifikovanja njihovih znanja, vještina i kompetencija u okviru realnog vremenskog perioda, u idealnom slučaju u roku od šest mjeseci od prepoznate potrebe;</p> <p>(e) validacija neformalnog i informalnog učenja je podržana odgovarajućim usmjeravanjem i savjetovanjem, i lako je dostupna;</p> <p>(f) transparentne mjere osiguranja kvaliteta koje su u skladu sa postojećim okvirima za osiguranje kvaliteta su osmišljene tako da podržavaju pouzdane, važeće i pouzdane metodologije i alate za procjenu;</p> <p>(g) donijeta je odredba za razvoj profesionalnih kompetencija osoblja koje učestvuje u postupku validacije širom svih relevantnih sektora;</p> <p>(h) kvalifikacije ili, gdje je moguće, djelovi kvalifikacija stečeni putem validacije prethodnog neformalnog i informalnog učenja zadovoljavaju dogovorene standarde koji su ili isti, ili ekvivalentni standardima kvalifikacija dobijenim kroz programe formalnog obrazovanja;</p> <p>(i) korišćenje alata Unije za transparentnost, kao što su Europass okvir i Youthpass, promoviše se radi olakšavanja dokumentovanja ishoda učenja;</p> <p>(j) postoje sinergije između aktivnosti provjere i sistema kredita koji se primjenjuju u formalnom obrazovanju i sistemu obuke, kao što su ECTS i ECVET;</p>	<p>Alijansa i organizator obrazovanja, u okviru svojih nadležnosti, prate i analiziraju potrebe tržišta rada, individualne potrebe napredovanja u zanimanju, informišu i savjetuju zainteresovano lice, odnosno poslodavca o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije kao i priznavanju inostranih sertifikata.</p> <p style="text-align: center;">Član 2</p> <p style="text-align: center;">Član 3 mijenja se i glasi:</p> <p style="text-align: center;">“Stručna kvalifikacija do nivoa visokog obrazovanja stiče se:</p> <ul style="list-style-type: none"> – završetkom modula kada je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu više standarda zanimanja; – provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon završetka programa obrazovanja odraslih u skladu sa Ispitnim katalogom; – direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija u skladu sa Ispitnim katalogom. <p>Sticanjem stručne kvalifikacije iz stava 1 ovog člana ne stiče se nivo obrazovanja.</p> <p>Stručna kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja stiče se provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon posebnog programa usavršavanja, u skladu sa aktom ustanove visokog obrazovanja.</p> <p>Stručne kvalifikacije iz stava 1 al. 2 i 3 ovog člana stiču se na način i po postupku koji je utvrđen ovim zakonom i mogu se</p>			
---	---	--	--	--

	<p>priznati u postupku sticanja nivoa obrazovanja u skladu obrazovnim programom.</p> <p>Druge kvalifikacije stiču se u skladu sa posebnim propisom.”</p> <p>“IIA EUROPASS DOKUMENTI</p> <p>Europass Član 11a</p> <p>Europass predstavlja skup obrazaca koji imaju za cilj razumljivost kvalifikacija i vještina stečenih u formalnom i neformalnom obrazovanju koje promovišu doživotno obrazovanje i mobilnost lica.</p> <p>Europass je zasnovan na osnovnom modelu koji je utvrđen za jedinstveni evropski prostor.</p> <p>Europass dokumenti Član 11b</p> <p>Europass čine dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)Europass dopuna sertifikatu; 2)Europass dopuna diplomi (Supplement); 3)Europass mobilnost; 4)Europass jezički portfolio; i 5)Europass biografija (CV). <p>Dokumente iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana popunjava ustanova iz oblasti obrazovanja ili druga ustanova.</p> <p>Dokumente iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana popunjava imalac dokumenta.</p> <p>Član 17</p> <p>U članu 20 poslije stava 1 dodaje se</p>			
--	--	--	--	--

	<p>novi stav koji glasi: “Komisiju obrazuje organizator obrazovanja od licenciranih ispitivača sa liste ispitivača.”</p> <p>Stav 4 mijenja se i glasi: “Način i postupak provjere znanja vještina i kompetencija u postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i sastav, način rada i druga pitanja od značaja za rad komisije propisuje Ministarstvo.”</p> <p>Ispitna komisija Član 20</p> <p>Provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije vrši Ispitna komisija (u daljem tekstu: Komisija), koju čine ispitivači.</p> <p>Komisiju obrazuje organizator obrazovanja od licenciranih ispitivača sa liste ispitivača.”</p> <p>Lista ispitivača iz stava 1 ovog člana, sačinjava se za svaku stručnu kvalifikaciju.</p> <p>Način i postupak provjere znanja vještina i kompetencija u postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i sastav, način rada i druga pitanja od značaja za rad komisije propisuje Ministarstvo.</p>	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta kojim će se bliže urediti način i postupak provjere znanja vještina i kompetencija u postupku sticanja stručne kvalifikacije kao i način rada i druga pitanja od značaja za rad Ispitne komisije.	IV kvartal 2016
4. Promovisati uključenosti svih relevantnih aktera u razvoj i implementaciju elemenata i principa navedenih u tačkama od 1 do 4, kao što su poslodavci, sindikati, industrijske, privredne i zanatske komore, nacionalni organi uključeni u postupak priznavanja stručnih	<p>Član 2</p> <p>Član 3 mijenja se i glasi: “Stručna kvalifikacija do nivoa visokog obrazovanja stiče se:</p> <ul style="list-style-type: none"> – završetkom modula kada je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu više standarda zanimanja; – provjerom znanja, vještina i 	potpuno usklađeno	Uključenost partnera je uređena Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija (Sl. list CG“, br.80/10)	

<p>kvalifikacija, zavodi za zapošljavanje, organizacije mladih, omladinski radnici, organizatori obrazovanja i obuke, i organizacije civilnog društva.</p> <p>Da bi se podstaklo učešće u ovom procesu:</p> <p>(a) poslodavci, organizacije mladih i organizacije civilnog društva treba da promovišu i olakšaju identifikovanje i dokumentovanje ishoda učenja stečenih kroz rad ili volonterske aktivnosti, koristeći odgovarajuće alate Unije za transparentnost kao što su oni razvijeni kroz Europass okvir i Youthpass;</p> <p>(b) organizatori obrazovanja i obuke treba da olakšaju pristup formalnom obrazovanju i obuci na osnovu ishoda učenja stečenih u neformalnom i informalnom okruženju i, po potrebi i kada je to moguće, dodijele olakšice i/ili kredite za odgovarajuće ishode učenja stečene u takvim okruženjima;</p>	<p>kompetencija nakon završetka programa obrazovanja odraslih u skladu sa Ispitnim katalogom;</p> <ul style="list-style-type: none"> - direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija u skladu sa Ispitnim katalogom. <p>Sticanjem stručne kvalifikacije iz stava 1 ovog člana ne stiče se nivo obrazovanja.</p> <p>Stručna kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja stiče se provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon posebnog programa usavršavanja, u skladu sa aktom ustanove visokog obrazovanja.</p> <p>Stručne kvalifikacije iz stava 1 al. 2 i 3 ovog člana stiču se na način i po postupku koji je utvrđen ovim zakonom i mogu se priznati u postupku sticanja nivoa obrazovanja u skladu obrazovnim programom.</p>			
<p>5. Promovisati koordinaciju u pogledu aktivnosti validacije između aktera u sektorima obrazovanja, obuke, zapošljavanja i sektoru mladih, kao i između aktera iz ostalih relevantnih oblasti programske politike.</p>	<p>Član 14</p> <p>U članu 16 stav 1 mijenja se i glasi:</p> <p>“Ministarstvo i Centar informišu i savjetuju lice o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, odnosno priznanju inostranih sertifikata.”</p> <p>Ministarstvo, Zavod za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), Centar, Ispitni centar, Privredna komora Crne Gore, ovlašćena organizacija sindikata, ovlašćeno udruženje poslodavaca, agencije za zapošljavanje, Zanatsko - preduzetnička komora Crne Gore, Montenegro Biznis</p>	<p>potpuno usklađeno</p>		

	Alijansa i organizator obrazovanja, u okviru svojih nadležnosti, prate i analiziraju potrebe tržišta rada, individualne potrebe napredovanja u zanimanju, informišu i savjetuju zainteresovano lice, odnosno poslodavca o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije kao i priznavanju inostranih sertifikata.			
<p>2. DRŽAVE ČLANICE I KOMISIJA TREBA DA PREDUZMU SLJEDEĆE MJERE:</p> <p>(a) razmotre ovu Preporuku kroz savjetodavnu grupu za Evropski kvalifikacioni okvir formiranu na osnovu Preporuke Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. aprila 2008. godine o uspostavljanju Evropskog kvalifikacionog okvira za cjeloživotno učenje (1) i uključe na odgovarajući način, relevantne organizacije mladih i predstavnike volonterskog sektora u naredne aktivnosti savjetodavne grupe za Evropski kvalifikacioni okvir;</p> <p>(b) izvještavaju o napretku postignutom nakon usvajanja ove Preporuke u okviru budućih Zajedničkih izvještaja Savjeta i Komisije shodno strateškom okviru Obrazovanje i obuka 2020 (ET 2020) i u okviru budućih Zajedničkih izvještaja mladih Evropske unije shodno obnovljenom okviru za evropsku saradnju u oblasti rada sa mladima;</p> <p>(c) podrže sprovođenje ove Preporuke koristeći se ekspertizom agencija Unije, naročito Evropskog centra za razvoj stručnog obrazovanja (Cedefop), i izvještavanjem o stanju u pogledu validacije neformalnog i informalnog učenju u godišnjem izvještaju o razvoju Nacionalnog kvalifikacionog okvira.</p>	Nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		
<p>3. KOMISIJA TREBA DA PREDUZME SLJEDEĆE MJERE:</p> <p>(a) podržati države članice i zainteresovane strane kroz:</p>	Nema odgovarajuće odredbe	neprenosivo		

<p>- olakšavanje efikasnog saradničkog učenja (<i>peer learning</i>) i razmjene iskustava i dobre prakse,</p> <p>- redovno razmatranje Evropskih smjernica za validaciju neformalnog i informalnog učenja, uz puno konsultovanje sa državama članicama,</p> <p>- redovno razmatranja Evropskog popisa za validaciju neformalnog i informalnog učenja, u saradnji sa državama članicama;</p> <p>(b) prije 2018. godine, u saradnji sa državama članicama, razmotriti dalji razvoj instrumenata iz Europass okvira koji širom Unije olakšavaju transparentnost priznatih ishoda učenja stečenih kroz prethodno formalno i neformalno učenje, kao što je navedeno u Odluci br. 2241/2004/EZ;</p> <p>(c) u saradnji sa državama članicama, osigurati da programi cjeloživotnog učenja i „Mladi u akciji“ i, bez uticaja na pregovore o sljedećem Višegodišnjem finansijskom okviru, budućim evropskim programima obrazovanja, obuke, mladih i sporta i Evropskom strukturalnom fondu, služe kao podrška za sprovođenje ove Preporuke;</p> <p>(d) u saradnji sa državama članicama i nakon konsultovanja sa uključenim akterima, procijeniti i dati ocijenu radnji preduzetih kao odgovor na ovu Preporuku, i izvijestiti Savjet do 31. decembra 2019. godine o stečenim iskustvima i implikacijama za budućnost, uključujući i mogući pregled i izmjenu ove Preporuke ukoliko bude potrebno.</p>				
<p>ANEKS DEFINICIJE</p> <p>Za svrhe ove Preporuke, primjenjuju se sljedeće definicije:</p> <p>(a) formalno učenje znači učenje koje se odvija u organizovanom i strukturiranom okruženju, posebno</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Definicije su propisane Zakonom o obrazovanju odraslih („Službeni list CG“, broj20/11</p>	

<p>namijenjenom za učenje, i koje po pravilu vodi ka dodjeli kvalifikacije, obično u obliku sertifikata ili diplome; obuhvata sistem opšteg obrazovanja, inicijalnog stručnog osposobljavanja i visokog obrazovanja;</p> <p>(b) neformalno učenje znači učenje koje se odvija kroz planirane aktivnosti (u pogledu ciljeva učenja, vremena učenja) gdje je prisutna određena vrsta podrške za učenje (npr. odnos između učenika i nastavnika); može obuhvatiti programe kojima se obezbjeđuju radne vještine, pismenost odraslih i osnovno obrazovanje za one koji prijevremeno napuste školovanje; vrlo uobičajeni slučajevi neformalnog učenja uključuju obuku u okviru kompanije, kroz koju kompanije obnavljaju i poboljšavaju vještine radnika kao što su ICT vještine, organizovano onlajn učenje (npr. koristeći otvorene obrazovne sadržaje), i kursevi koje organizacije civilnog društva organizuju za svoje članove, ciljnu grupu ili opštu javnost;</p> <p>(c) informalno učenje znači učenje koje je rezultat svakodnevnih aktivnosti vezanih za posao, porodicu ili slobodno vrijeme i nije organizovano ili strukturirano u pogledu ciljeva, vremena ili podrške učenju; sa tačke gledišta učenika može biti nenamjerno; primjeri ishoda učenja ostvarenih kroz informalno učenje su vještine stečene kroz život i radna iskustva, vještine upravljanja projektom ili ICT vještine stečene na poslu, naučeni jezici i interkulturalne vještine stečene tokom boravka u drugoj zemlji, ICT vještine stečene van posla, vještine stečene kroz volontiranje, kulturne aktivnosti, sportove, omladinski rad i kroz aktivnosti kod kuće (npr. briga o djetetu);</p>				
<p>(d) <i>otvoreni obrazovni sadržaji</i> (eng. Open Educational Resources, OER) podrazumijeva digitalne materijale koji su dostupni besplatno i otvoreni za nastavnike, učenike i</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija nije predmet regulisanja ovog propisa.</p>	

<p>pojedince koji se samostalno edukuju za korišćenje u nastavi, za učenje i istraživanje; obuhvata sadržaj, softverske alate za razvoj, korišćenje i distribuiranje sadržaja, i sprovođenje sredstava kao što su otvorene licence; OER se takođe odnosi na prikupljena digitalna sredstva koja se mogu prilagoditi i koja pružaju pogodnosti ne ograničavajući mogućnosti drugima u pogledu korišćenja;</p> <p>(e) <i>revizija vještina</i> podrazumijeva proces koji za cilj ima identifikovanje i analiziranje znanja, vještina i kompetencija pojedinca, uključujući njihove sposobnosti i motivacije definisanja plana karijere i/ili planiranja profesionalne reorijentacije ili plana usavršavanja; cilj revizije vještina je da pomogne pojedincu da analizira osnovne informacije o svojoj karijeri, da samostalno procijeni svoj položaj u radnom okruženju i da isplanira pravce karijere, ili u nekim slučajevima da se pripremi za validaciju neformalnih ili informalnih ishoda učenja;</p>				
<p>(f) <i>kvalifikacija</i> označava formalni ishod postupka procjene i validacije koja se stiče kada nadležni organ utvrdi da je pojedinac ostvario ishode učenja do datih standarda;</p>	<p>Član 6 Tačka 12 mijenja se i glasi: "12) kvalifikacija je formalni ishod ocjenjivanja i vrednovanja koja se stiče kada nadležna ustanova utvrdi da je lice dostiglo ishode učenja u skladu sa propisanim standardima;"</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>(g) <i>ishodi učenja</i> označava iskaze o tome što učenik zna, razumije i može da uradi po završetku procesa učenja, koji su definisane u pogledu znanja, vještina i kompetencija;</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Definicije su propisane Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija („Službeni list CG“, br.80/10)</p>	
<p>h) <i>nacionalni okvir kvalifikacija</i> predstavlja instrument za klasifikaciju kvalifikacija u skladu sa nizom kriterijuma za određene ostvarene nivoe učenja, koji za cilj ima integraciju i koordinaciju podsistema nacionalnih</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Definicije su propisane Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija („Službeni</p>	

<p>kvalifikacija i poboljšanje transparentnosti, pristupa, napredovanja i kvaliteta kvalifikacija u vezi sa tržištem rada i civilnim društvom;</p>			list CG“, br.80/10)	
<p>(i) <i>validacija</i> označava postupak potvrđivanja od strane ovlašćenog organa da je pojedinac ostvario ishode učenja u odnosu na odgovarajuće standarde i sastoji se od sljedeće četiri zasebne faze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. IDENTIFIKOVANJE kroz dijalog o posebnim iskustvima pojedinca; 2. DOKUMENTOVANJE kako bi iskustva pojedinca postala vidljiva; 3. formalna PROCJENA ovih iskustava; i 4. SERTIFIKOVANJE rezultata procjene što može dovesti do djelimične ili pune kvalifikacije; <p>(j) <i>priznavanje prethodnog učenja</i> označava validaciju ishoda učenja, ostvarenih kroz formalno obrazovanje ili neformalno odnosno informalno učenje, prije zahtijevanja validacije.</p>	<p style="text-align: center;">Član 2</p> <p>Član 3 mijenja se i glasi: “Stručna kvalifikacija do nivoa visokog obrazovanja stiče se:</p> <ul style="list-style-type: none"> – završetkom modula kada je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu više standarda zanimanja; – provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon završetka programa obrazovanja odraslih u skladu sa Ispitnim katalogom; – direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija u skladu sa Ispitnim katalogom. <p>Sticanjem stručne kvalifikacije iz stava 1 ovog člana ne stiče se nivo obrazovanja.</p> <p>Stručna kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja stiče se provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon posebnog programa usavršavanja, u skladu sa aktom ustanove visokog obrazovanja.</p> <p style="text-align: center;">Član 3</p> <p>Član 5 mijenja se i glasi: „Obim i isprave Član 5</p> <p>Stručne kvalifikacije iz člana 3 ovog zakona dokazuju se javnom ispravom - sertifikatom o stečenoj stručnoj kvalifikaciji (u daljem tekstu: sertifikat).</p> <p>Ključna vještina dokazuje se javnom</p>	<p style="text-align: center;">potpuno usklađeno</p>		

	<p>ispravom-potvrdom o stečenoj ključnoj vještini.</p> <p>Dio stečene stručne kvalifikacije dokazuje se javnom ispravom-potvrdom o stečenom dijelu stručne kvalifikacije.”</p>			
--	--	--	--	--

PREGLED ODREDBI

ZAKONA O NACIONALNIM STRUČNIM KVALIFIKACIJAMA KOJE SE MIJENJAJU

Sticanje

Član 3

Stručna kvalifikacija do nivoa visokog obrazovanja stiče se:

- završetkom javno važećeg obrazovnog programa, u skladu sa posebnim zakonom;
- završetkom modula, kada je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu više standarda zanimanja;
- provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon završetka posebnog programa obrazovanja odraslih;
- direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija, u skladu sa katalogom standarda znanja, vještina i kompetencija za odgovarajuću stručnu kvalifikaciju (u daljem tekstu: Ispitni katalog);
- priznavanjem inostranih sertifikata.

Stručna kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja stiče se završetkom:

- studijskog programa, u skladu sa posebnim zakonom;
- posebnog programa usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja (u daljem tekstu: poseban program usavršavanja).

Stručne kvalifikacije iz stava 1 al. 2, 3, 4 i 5 i stava 2 alineja 2 ovog člana stiču se po postupku i na način koji je utvrđen ovim zakonom i mogu se sticati postupno.

Sertifikat

Član 5

Stručne kvalifikacije iz člana 3 stav 1 al. 2, 3, 4 i 5 i stav 2 alineja 2 ovog zakona i ključne vještine iz člana 4 ovog zakona dokazuju se javnom ispravom - sertifikatom.

Nivo obrazovanja

Član 6

Završetkom javno važećeg obrazovnog programa iz člana 3 stav 1 alineja 1 ovog zakona stiče se nivo obrazovanja i jedna ili više stručnih kvalifikacija, što se dokazuje javnom ispravom - diplomom, u skladu sa posebnim propisom.

Završetkom modula javno važećeg obrazovnog programa i polaganjem ispita

propisanog za njegov završetak stiče se odgovarajući nivo obrazovanja.

Završetkom studijskog programa iz člana 3 stav 2 alineja 1 ovog zakona stiče se nivo visokog obrazovanja i odgovarajuća stručna kvalifikacija, što se dokazuje diplomom i dodatkom diplome, u skladu sa posebnim propisom.

Stručna kvalifikacija iz člana 3 stav 1 al. 2, 3, 4 i 5 ne daje nivo obrazovanja, a priznaje se u postupku sticanja nivoa obrazovanja, u skladu sa posebnim propisom Ministarstva.

Stručna kvalifikacija iz člana 3 stav 2 alineja 2 ne daje nivo obrazovanja.

Pojmovnik

Član 7

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) zanimanje je skup poslova i zadataka koji su sadržajem i vrstom, organizacijski i tehnološki srodni i međusobno povezani da ih obavlja jedno lice koje posjeduje odgovarajuća znanja, vještine i kompetencije;

2) standard zanimanja je dokument koji propisuje sadržaj stručne kvalifikacije na određenom nivou zahtjevnosti i određuje potrebna znanja, vještine i kompetencije, koje lice mora posjedovati za obavljanje ključnih poslova u zanimanju;

3) profil zanimanja je detaljan opis poslova, koje obavlja lice u određenom zanimanju;

4) područje rada čini više sadržajno sličnih zanimanja;

5) obrazovni profil je uže usmjerenje u okviru područja rada;

6) obrazovni program je program na osnovu koga se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa posebnim propisom (formalno obrazovanje);

7) neformalno učenje je učenje za koje kod pojedinaca postoji namjera i kao takvo ima strukturirane ciljeve, vrijeme i podršku, ali ne čini dio formalnog sistema vaspitanja i obrazovanja;

8) informalno učenje je rezultat dnevnih aktivnosti na radnom mjestu, u okviru porodičnog života i slobodnog vremena i kao takvo nije strukturirano i, u najvećem broju slučajeva, nije rezultat namjere pojedinca;

9) programi obrazovanja odraslih su programi za sticanje posebnih znanja, vještina i kompetencija (programi za stručno osposobljavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, usavršavanje, specijalizaciju, strane jezike, informacione tehnologije i drugo - neformalno obrazovanje);

10) poseban program usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja je poseban program obrazovanja odraslih, koji je akreditovao nadležni savjet i po kojem se izvodi obrazovanje lica koja su prethodno završila odgovarajući studijski program;

11) program osposobljavanja za ispitivača je program obrazovanja koji je na prijedlog Ispitnog centra usvojio nadležni savjet;

12) kvalifikacija je službena potvrda (sertifikat, diploma) postignuća, kojim se

prepoznaje uspješan završetak obrazovanja ili osposobljavanja, u skladu sa utvrđenim postupkom sticanja kvalifikacije;

13) kvalifikacioni okvir je dokument koji pokazuje koje kvalifikacije postoje u području rada, kako su razvrstane po nivoima zahtjevnosti i kakva je veza između kvalifikacija;

14) licenca je dokument kojim se ustanovi ili pojedincu daje pravo na rad na osnovu ispunjenih utvrđenih standarda;

15) licenciranje je postupak kojim se utvrđuje da li ustanova ili pojedinac ispunjava propisane standarde, u skladu sa zakonom;

16) ispitivač je lice koje ima odgovarajuću licencu za ispitivača;

17) javno važeće obrazovanje je obrazovanje koje se stiče na osnovu obrazovnog programa koji donosi, odnosno odobrava ministarstvo nadležno za poslove prosvjete;

18) organizator obrazovanja je pravno ili fizičko lice koje organizuje obrazovanje i osposobljavanje, u skladu sa posebnim propisima;

19) organizator provjere je organizator obrazovanja, koji ispunjava tehničke uslove propisane Ispitnim katalogom i kod kojeg Ispitni centar organizuje provjeru;

20) kompetencija je sposobnost primjene znanja i vještina u uobičajenoj i/ili promjenljivoj radnoj situaciji;

21) vještina je sposobnost efikasnog izvođenja aktivnosti na osnovu stečenog znanja i iskustva;

22) klasifikacija zanimanja je nacionalni dokument koji se upotrebljava pri evidentiranju, sakupljanju, obradi, analizi i iskazivanju podataka, potrebnih za praćenje stanja i kretanje na tržištu rada. Upotrebljava se za razvrstavanje poslova u zanimanju u zvaničnim, odnosno administrativnim zbirkama podataka (evidencije, registri, zbirke podataka) i u statističkoj obradi;

23) modul je zaokružena cjelina ciljeva i sadržaja koji su strukturirani tako da predstavljaju posebnu cjelinu ili dio obrazovnog programa. Modul je zasnovan na standardu zanimanja, odnosno dijelu standarda zanimanja i obuhvata opšte znanje, s tim povezano stručno-teorijsko znanje i odgovarajuće praktično znanje i vještine;

24) Ispitni katalog je dokument urađen na osnovu standarda zanimanja i osnov je za postupak provjere stručne kvalifikacije ili priznavanja inostranog sertifikata. Katalog povezuje ključne poslove definisane standardom zanimanja sa zadacima, kojim se dokazuje osposobljenost za njihovo obavljanje;

25) polaznik obrazovanja je odraslo lice koje se uključuje u programe obrazovanja;

26) kandidat je lice koje je pokrenulo postupak za sticanje stručne kvalifikacije ili priznavanja inostranog sertifikata;

27) dokvalifikacija je doškoloavanje, odnosno inoviranje znanja u okviru istog zanimanja i nivoa obrazovanja;

28) prekvalifikacija je obrazovanje i osposobljavanje za drugo zanimanje, istog ili nižeg nivoa obrazovanja, radi zapošljavanja.

Standard zanimanja

Član 8

Stručna kvalifikacija zasniva se na standardu zanimanja, koji se radi u skladu sa utvrđenom metodologijom, koju razvija i prati Centar za stručno obrazovanje.

Nadležnosti stručnih organa i tijela u procesu razvoja standarda zanimanja bliže se utvrđuju propisom ministarstva nadležnog za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ispitni katalog

Član 9

Ispitni katalog se radi za svaku stručnu kvalifikaciju, za koju je kvalifikacionim okvirom odgovarajućeg područja rada predviđeno da se može steći u postupku provjere znanja, vještina i kompetencija, odnosno priznavanja inostranog sertifikata.

Ispitni katalog se radi za svaku ključnu vještinu, koja se može steći u postupku provjere, odnosno priznavanja inostranog sertifikata.

Nadležnosti stručnih organa i tijela u procesu razvoja Ispitnog kataloga bliže se utvrđuju propisom Ministarstva.

Sadržaj Ispitnog kataloga

Član 10

Ispitni katalog sadrži: naziv stručne kvalifikacije, uslove koje treba da ispunjava lice koje stiče stručnu kvalifikaciju, sadržaj provjere, nivo zahtjevnosti, način i mjerila provjeravanja, povezanost sa programom formalnog obrazovanja, kreditne tačke, obrazovni profil i nivo obrazovanja članova Ispitne komisije, uslove koje treba da ispunjava organizator provjere i druge podatke od značaja za stručnu kvalifikaciju.

Posebne potrebe

Član 11

Kandidatu - licu sa posebnim potrebama prilagođava se oblik i trajanje provjere, kao i sastav Ispitne komisije, u skladu sa posebnim propisima.

Uslovi

Član 12

Stručnu kvalifikaciju može steći lice koje ima najmanje 17 godina života, koje je ispunilo osnovno-školsku obavezu i druge uslove propisane Ispitnim katalogom. Ključna vještina može se steći i prije navršenih 17 godina života.

Priznavanje inostranih sertifikata

Član 13

Priznavanje inostranih sertifikata je formalno priznavanje inostranih sertifikata o stečenim stručnim kvalifikacijama.

Priznavanje iz stava 1 ovog člana vrši ministarstvo nadležno za poslove rada, u skladu sa ovim zakonom, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije uređeno.

U postupku priznavanja inostranih sertifikata primjenjuju se odredbe Zakona o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Kriterijumi za priznavanje inostranih sertifikata

Član 14

U postupku priznavanja inostranih sertifikata cijeni se:

- 1) sertifikadni sistem u zemlji u kojoj je stečen sertifikat;
- 2) pravo koje inostrani sertifikat daje u zemlji u kojoj je stečen, u smislu rada i daljeg usavršavanja kroz sistem sertifikata, odnosno stručnog obrazovanja,
- 3) i druge okolnosti od značaja za priznavanje inostranih sertifikata (činjenica da je inostrani sertifikat već priznat u nekoj drugoj zemlji i sl.).

Bliži način i postupak priznavanja inostranih sertifikata propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada.

Informisanje i savjetovanje

Član 16

Ministarstvo nadležno za poslove rada informiše i savjetuje lice o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i priznavanju inostranih sertifikata.

Ministarstvo, Zavod za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar, Privredna komora Crne Gore, ovlašćena organizacija sindikata, ovlašćena udruženja poslodavaca, agencije za zapošljavanje, Zanatsko - preduzetnička komora Crne Gore i organizator obrazovanja, u okviru svojih nadležnosti, prate i analiziraju potrebe tržišta rada, individualne potrebe napredovanja u zanimanju, informišu i savjetuju zainteresovano lice, odnosno

poslodavca o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i priznavanju inostranih sertifikata.

Osposobljavanje u cilju zapošljavanja na konkretnom radnom mjestu

Član 18

Osposobljavanje lica za rad na konkretnom radnom mjestu može se vršiti i kod pravnog lica koje nema licencu za rad iz člana 17 ovog zakona, a u cilju zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme.

Lice iz stava 1 ovog člana može steći stručnu kvalifikaciju direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija kod Ispitnog centra, u skladu sa ovim zakonom.

Pokretanje postupka

Član 19

Postupak za sticanje stručne kvalifikacije ili priznavanje inostranih sertifikata pokreće se zahtjevom.

Zahtjev za sticanje stručne kvalifikacije kandidat podnosi Ispitnom centru, odnosno organizatoru obrazovanja.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana organizator obrazovanja dostavlja Ispitnom centru.

Zahtjev za priznavanje inostranih sertifikata kandidat podnosi ministarstvu nadležnom za poslove rada.

Ispitna komisija

Član 20

Provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije vrši Ispitna komisija (u daljem tekstu: Komisija), koju čine ispitivači.

Lista ispitivača iz stava 1 ovog člana sačinjava se za svaku stručnu kvalifikaciju.

Ispitni centar utvrđuje listu ispitivača na osnovu javnog oglašavanja.

Sastav, način rada i druga pitanja od značaja za rad Komisije bliže propisuje Ministarstvo i ministarstvo nadležno za poslove rada.

Licenca za rad ispitivača

Član 22

Licencu za rad ispitivača, na prijedlog Ispitnog centra, izdaje Ministarstvo.

Licencu za rad ispitivača može dobiti lice koje ima:

- obrazovni profil i nivo obrazovanja, propisan Ispitnim katalogom;
- najmanje pet godina radnog iskustva na odgovarajućim poslovima u području

rada;

- završen program osposobljavanja za ispitivača.

Licenca za rad ispitivača izdaje se na period od tri godine.

Program osposobljavanja za ispitivača donosi Ministarstvo, na prijedlog Ispitnog centra.

Realizaciju programa iz stava 4 ovog člana vrši Ispitni centar.

Mjesto ispita

Član 24

Obavljanje ispita za provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije (u daljem tekstu: ispit) vrši Ispitni centar kod organizatora provjere.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ispit se može obavljati i kod Ispitnog centra.

Postupak provjere

Član 25

Provjera znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije vrši se u skladu sa Ispitnim katalogom.

Provjera iz stava 1 ovog člana organizuje se najmanje četiri puta u toku godine.

Rješenje

Član 26

Nakon završenog ispita Komisija donosi rješenje o uspjehu na ispitu.

Rješenje iz stava 1 ovog člana Komisija dostavlja kandidatu i Ispitnom centru.

Rješenje o uspješno završenom ispitu Ispitni centar dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove rada.

O priznavanju inostranih sertifikata donosi se rješenje, u roku od dva mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

Rješenje o priznavanju inostranih sertifikata je konačno u upravnom postupku.

Izdavanje sertifikata

Član 27

Na osnovu rješenja iz člana 26 stav 3 ovog zakona, ministarstvo nadležno za poslove rada izdaje sertifikat.

Oblik i sadržaj sertifikata propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada.

Prigovor

Član 28

Kandidat koji stiče stručnu kvalifikaciju ima pravo prigovora na rješenje o uspjehu na ispitu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Prigovor se podnosi direktoru Ispitnog centra.

Direktor Ispitnog centra obrazuje Komisiju za prigovore.

U Komisiju za prigovore se ne može imenovati član koji je učestvovao u donošenju rješenja protiv kojeg je podnijet prigovor.

Komisija iz stava 3 ovog člana utvrdiće ocjenu ili izvršiti ponovnu provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije.

Odluka komisije iz stava 5 ovog člana je konačna u upravnom postupku i protiv nje se ne može voditi upravni spor.

Troškovi postupka

Član 31

Troškove postupka provjere stručne kvalifikacije i izdavanja sertifikata plaća kandidat.

Naknadu za troškove nastale u postupku priznavanja inostranih sertifikata plaća kandidat, a utvrđuje se u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama.

Odluku o visini stvarnih troškova iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove rada.

Vrste evidencija

Član 32

U postupku sticanja stručnih kvalifikacija ili priznavanja inostranih sertifikata vodi se evidencija:

- standarda zanimanja;
- Ispitnih kataloga;
- utvrđenih obrazovnih programa i posebnih programa obrazovanja odraslih;
- licenciranih organizatora obrazovanja;
- licenciranih organizatora provjere;
- ispitivača;
- prijavljenih kandidata;
- priznavanja inostranih sertifikata;
- izdatih sertifikata.

Evidenciju iz stava 1 al. 1, 8 i 9 ovog člana vodi ministarstvo nadležno za poslove rada.

Evidenciju iz stava 1 al. 2, 3 i 4 ovog člana vodi Ministarstvo.

Evidenciju iz stava 1 al. 5, 6 i 7 ovog člana vodi Ispitni centar.

Sadržaj, način i postupak vođenja evidencija iz stava 1 ovog člana bliže se uređuju propisom Ministarstva i ministarstva nadležnog za poslove rada.

Centralni registar

Član 33

Podaci iz evidencija iz člana 32 stav 1 ovog zakona vode se u Centralnom registru.

Centralni registar iz stava 1 ovog člana vodi ministarstvo nadležno za poslove rada.

Oblik, sadržaj, način vođenja, održavanja i korišćenja podataka Centralnog registra bliže propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada.

Inspekcijski nadzor

Član 34

Nadzor nad zakonitošću rada organizatora provjere i postupka sticanja stručnih kvalifikacija vrši Prosvjetna inspekcija, u skladu sa posebnim zakonom.

Kazne za prekršaje

Član 35

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako obrazuje komisiju koja nije utvrđena sa liste ispitivača (član 20).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50 eura do 500 eura.

Donošenje podzakonskih akata

Član 40

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.